

МЕДІАСТИЛІСТИКА

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2026: 59; 262–272 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2026.59.13965>

УДК 811.161.2'27'373.43:[316.77:808.5](477)"202"

СЛОВО РОКУ В УКРАЇНІ (2022–2025): МОВНІ МАРКЕРИ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Наталія Більовська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна*

*e-mail: Nataliya.Bilovska@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6902-1534>*

Поява нових слів або змінене значення вже наявних є важливими індикаторами соціальних трансформацій, політичних змін та культурних процесів. В Україні протягом останніх років помітне активне формування лексики, яка відображає соціальні, політичні та економічні зміни, що відбуваються в суспільстві, зокрема російсько-українською війною та повномасштабним вторгненням росії у лютому 2022 року. Ця стаття присвячена аналізу мовних маркерів соціальних змін, що відображаються через визначення слова року в Україні за період з 2022 по 2025 рік. Вивчення значення слова року стає все більш актуальним у дослідженнях, оскільки це дає змогу не тільки зафіксувати мовні новації, але й зрозуміти ключові соціальні тренди та трансформації.

Ключові слова: слово року; мовні зміни; соціолінгвістика; війна; неологізми; інтерактивна стилістика.

1. Постановка проблеми

Щорічний мовний підсумок, який формується наприкінці календарного року або на початку наступного, нерідко відображає не лише тенденції у мові, а й глибші процеси, що відбуваються в суспільстві. Визначення слова року – це спроба через мову зафіксувати найхарактерніше для певного періоду, звернути увагу на події, теми та явища, які мали найбільший вплив на колективну свідомість. Обране слово здатне віддзеркалити соціальні настрої, актуальні виклики, кризові моменти чи символічні здобутки. Іноді одне слово чи словосполучення настільки влучно відображає суть часу, що стає його мовною емблемою.

Актуальність дослідження зумовлена глибинними соціальними, політичними й культурними трансформаціями, які переживає українське суспільство в період 2022–2025 років.

Мета роботи – простежити, як мова реагує на виклики часу, які концепти стають доміантними в публічному дискурсі та як лексика відображає процеси соціальної консолідації, спротиву, переосмислення історичної пам'яті й формування нової мовної реальності.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретично значущими для статті є праця Ю. Візницької щодо формування доміантних наративів. Окрему групу становлять дослідження, присвячені функціонуванню неологізмів у медійному та суспільно-політичному дискурсі. У працях О. Кирилук та К. Ладоні систематизовано підходи до класифікації та аналізу неологізмів. Розвідка І. Царьової зосереджена на словах, що внаслідок війни набули нових значень. Сучасний етап осмислення лексичних змін представлено у працях В. Даниленка та Ю. Дем'янчук, які аналізують неологізми в мережевих медіа та концепт «лексичного фронту» як відображення війни в мові.

3. Методологічна основа дослідження

Для досягнення мети дослідження ми застосували низку типових для журналістики методів. *Описовий* використано для фіксації слів року, подання їхніх значень, походження, варіантів вживання. *Лексико-семантичний аналіз* застосовано для з'ясування семантичних змін слів за період 2022–2025 років, виявлення нових значень, конотацій, емоційного забарвлення. *Дискурсивний аналіз* дав змогу розглянути слова в медійному, публічному і соціальному дискурсі. *Соціолінгвістичний метод* вжито, щоб визначити функцію у формуванні наративів війни, ідентичності, спротиву, простежити взаємодію мови і соціальних процесів, розглянути роль суспільних подій у формуванні лексичних доміант. *Інтерпретативний* був цінним для узагальнення результатів аналізу, формулювання висновків проведеного дослідження.

4. Виклад основного матеріалу дослідження

У сучасному гуманітарному знанні мову дедалі частіше розглядають як чутливий індикатор суспільних змін, що оперативно реагує на політичні, культурні та соціальні виклики. Особливо виразно ця динаміка виявляється у феномені «слова року» – лексичної одиниці або мовного комплексу, який концентрує ключові смисли певного історичного періоду, відображаючи колективний досвід, доміантні емоції та ціннісні орієнтири мовної спільноти.

Період 2022–2025 років став для України часом глибоких соціальних трансформацій, зумовлених повномасштабною війною, переосмисленням національної ідентичності та змінами у публічному дискурсі. У цих умовах слова року набувають особливого значення як мовні маркери епохи, що фіксують не лише нові реалії, а й процеси символізації, семантичного зсуву та мовної консолідації суспільства. Аналіз цього феномену дає змогу простежити взаємозв'язок між мовою і соціальними процесами, а також глибше зрозуміти роль лексики у формуванні сучасної української мовної картини світу.

Важливо зазначити, що слово року не обов'язково має бути неологізмом: головна умова – його масштабне поширення у публічному дискурсі та значущий вплив на мовну картину відповідного періоду набуло суспільного резонансу і стало репрезен-

тативним для настроїв і досвіду колективної свідомості¹. Це своєрідна лінгвістична проєкція суспільних процесів: вони дають змогу через мову побачити, чим жило суспільство, які події, теми та настрої були для нього визначальними. У цих словах втілені найгостріші соціальні переживання, резонансні події, явища. Часто одне влучно підібране слово здатне охарактеризувати не лише рік, а цілу епоху. Фактично це календарний зріз мовного буття соціуму, де слова-переможці слугують індикаторами атмосфери певного часу².

Уперше практика визначення *слова року* була започаткована в Німеччині у 1971 р. за ініціативи Gesellschaft für deutsche Sprache (Товариство німецької мови). Відтоді в багатьох мовних спільнотах сформувалася традиція щорічно обирати лексичну одиницю, яка найбільш повно відображає суспільно значущі події та настрої певного періоду³. Один з найвідоміших у світі Оксфордський словник англійської мови є унікальним за своїм обсягом і глибиною опису, адже містить фіксації англійської мови, починаючи з XII століття, та подає тлумачення слів з урахуванням їхнього історичного вживання. Його редакція визначає слово року з 2004 р.

Практика щорічного визначення *слова року* є поширеною в багатьох країнах, і її реалізують різні лексикографічні та наукові інституції. Зокрема, у США до цього процесу долучаються такі авторитетні ресурси й організації, як словник Merriam-Webster, Urban Dictionary, сайт Dictionary.com, а також Американське діалектологічне товариство. У Німеччині слово року визначає Товариство німецької мови (Gesellschaft für deutsche Sprache), а у Великій Британії, поряд з Оксфордським словником, відповідні ініціативи здійснюють словники Collins і Cambridge. Україна долучилась до проєкту «Слово року» у 2014 р., проводить його словник неологізмів і сленгу сучасної української мови та сленгу «Мислово».

На зміни, що відбувались в Україні у період з 2013 р., реагувала і українська лексична система. Відповідно, у цей і подальший період словами року ставали поняття, що стосувалися цих трансформацій. Тому словом 2013-го обрано «Євромайдан», яке хоч і виникло наприкінці календарного року, але найчастіше ставало об'єктом пошуку користувачів. У 2014 р. визначено «кіборги» (Захисники Донецького аеропорту), 2015 р. – «блокада» (мирна громадська акція з перекриття постачання товарів в тимчасово окупований росією Крим та Севастополь; 2016 р. – «корупція» (як підсумок суспільної дискусії про її шкідливий вплив на Українську державу); 2017 р. – «безвіз» (через вступ у дію безвізового режиму з ЄС); 2018 р. – «томос» (на честь утворення в Україні автокефальної помісної церкви і надання Томосу про автокефалію Православної Церкви в Україні). Цікавим є порівняння з вибором Оксфордського словника, який за аналогічний період детермінує такі лексеми року⁴: 2013 р. – селфі; 2014 р. –

¹ Ладоня, К. Ю. (2018), «Неологізми в українській мові: сутність, визначення, принципи класифікації та функціонування», *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: філологія*, (36), с. 39.

² Богомолець-Бараш, О. М. (2019), «Слова року в українській літературній мові XXI століття як репрезентанти змін у мовній картині світу українців», *Studia Linguistica*, XIV, 14, с. 37.

³ Візниця, Ю. (2022), «Номінації “Слова року”»: маркер дискурсивних тенденцій в медіапросторі», *Scientific Collection «InterConf+»*, (19), с. 371.

⁴ Там само.

електронна сигарета; 2015 р. – смайл зі сльозами радості; 2016 р. – постправа; 2017 – зміни під впливом молоді; 2018 – токсичний⁵.

Український та світовий вибір мовних одиниць року був однаковим у 2020–2021 рр. у період пандемії коронавірусу: 2020 р. в Україні – **«коронавірус»**, 2021 р. – **«вакцина/вакцинація»**. Через виняткову насиченість мовного простору новими явищами та поняттями у 2020 р. укладачам Оксфордського словника не вдалося виокремити одну домінують лексему, у зв'язку з чим було запропоновано перелік слів, що репрезентували ключові тенденції року.

Повномасштабна війна, зміни у громадянській ідентичності, переосмислення цінностей та прискорені процеси мовної нормалізації безпосередньо позначилися на лексиці сучасної української мови. У цьому контексті феномен *«слова року»* постає не лише як лінгвістичний, а й як соціокультурний маркер, що фіксує ключові настрої, травматичний досвід, колективні емоції та нові смисли суспільства⁶. Феномен *слова року* в українському контексті 2022–2025 років набуває особливої ваги, адже мова в умовах повномасштабної війни стала не лише засобом комунікації, а й інструментом опору, самоідентифікації та колективної пам'яті.

У цей період виникло багато новотворів, і деякі з них ставали мовними індикаторами року. Науковці О. Гераменко і С. Кобзарь стверджують: «Вивчення неологізмів у воєнний час також надає інсайти у ширші історичні процеси. Мовознавці також відзначають, що стабільність чи відсутність змін у мові може вказувати на глибину та тривалість впливу конфліктних подій на культуру та суспільну свідомість. Аналіз мовних змін дозволяє краще зрозуміти як минулі, так і сучасні конфлікти, їх вплив на суспільство та мовні практики»⁷. Лексеми, що здобували статус слів року, фіксували ключові події та емоційні стани суспільства, відображаючи динаміку соціальних трансформацій значно точніше, ніж офіційні хроніки⁸.

Слово (і водночас формула) 2022 року – **«русській воєнний корабель, іді на...»** – виникло як спонтанна відповідь українського прикордонника на вимогу російського військового корабля здатися. Цей вислів миттєво перетворився на символ спротиву, гідності й мовної деколонізації. У медіа він активно функціонував у заголовках, коментарях і мемах, часто в цензурованому вигляді, зберігаючи при цьому потужний емоційний заряд і впізнаваність.

У 2022 році ця фраза виконувала роль мовного маркера колективної емоції – поєднання гніву, іронії та рішучості. Вона стала головним символом національного спротиву та ментального перелому в перші дні повномасштабного вторгнення. Як зауважує С. Гриценко у своєму дослідженні 2022 р.: «Мова нині актуалізувала одну із провідних своїх функцій – стала ідентифікатором національної приналежності,

⁵ Мислово (2025), «Слово року–2025». URL: https://myslovo.com/?page_id=4634 (дата перегляду: 06.01.2026).

⁶ Дем'янчук, Ю. І. (2025), «Лексичний фронт. Новітні неологізми –віддзеркалення сучасної російсько-української війни», *Мова – кордон національної безпеки*, с. 187.

⁷ Герасименко, О. Ю. і Кобзарь, С. С. (2024), «Неологізми російсько-української війни: аналіз та специфіка використання», *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, (209), с. 83.

⁸ Кирилюк, О. (2018), «Суспільно-політичні неологізми як віддзеркалення мовної картини воєнного протистояння», *Наукові записки НАУКМА. Мовознавство*, 1, с. 61. URL: <https://doi.org/10.18523/2616-8502.2018.58-62> (дата звернення: 06.01.2026).

маркером, що визначає “свого” і “чужого” у російсько-українській війні»⁹. У суспільному вимірі це виконало функцію «емоційного щита», дозволивши людям трансформувати страх у праведний гнів та іронію. Вона об'єднала країну навколо ідеї безкомпромісної відсічі, ставши неофіційним гаслом боротьби Давида проти Голіафа.

Вислів «**руській воєнний корабель, іді на...**» став прикладом того, як ситуативне мовлення переходить у стабільний елемент публічного дискурсу. Для порівняння, в багатьох західних країнах у той самий період словами року ставали лексеми на кшталт *криза, невизначеність, пермакриза*, що відображали радше стан тривалої тривоги, ніж відкритий спротив.

З погляду мови, цей вислів радикально змінив ставлення до табуованої лексики. Ненорматив, який раніше вважався ознакою низької культури, легітимізувався як інструмент психологічної розрядки та маркер «свій-чужий»¹⁰. Фраза довела, що в екстремальних умовах лайка може набувати іншого значення, стаючи формою вираження національної гідності та незламності. У соціальних процесах ця цитата запустила потужну хвилю меметизації та комерціалізації патріотизму. Вона з'явилася на поштових марках, білбордах, футболках та навіть в офіційних заявах дипломатів. Як зазначають українські медіа: «Вислів буквально заповонив публічний простір України, окрім того, став впізнаваним у світі. Це певною мірою стало запорукою успіху не тільки марок, випущених із цією фразою, а й інших речей, які продають із благодійною метою»¹¹. Це створило прецедент, коли низова, народна творчість диктує тон державній комунікації, роблячи її більш щирою, живою та зрозумілою для всього світу.

Для історії та майбутніх поколінь фраза слугуватиме архівним доказом психологічного стану суспільства у лютому 2022 р.¹². Вона фіксує момент остаточного розриву з імперським минулим, де «корабель» – це не просто судно, а вся російська військова машина, якій українці відмовили в праві на покору. Це символ суб'єктності, висловлений максимально простою та зрозумілою мовою.

У 2023 р. словом року в українському публічному просторі стала «**мобілізація**». Якщо раніше це слово сприймалося переважно як нейтральний військовий термін, то в умовах затяжної війни воно набуло гострого соціального та психологічного забарвлення. У медіа лексема з'являлася в новинах, аналітичних матеріалах, публічних дискусіях і коментарях громадян, часто поєднуючись із темами справедливості, обов'язку та страху.

Походження цього слова не є новим для української мови, однак саме у 2023 р. відбулося його семантичне переосмислення, воно еволюціонувало від технічного військового терміна до екзистенційної драми кожного громадянина. Сьогодні «мобілізація» – це не лише про армію, а про перерозподіл соціальних ролей та відпові-

⁹ Гриценко, С. (2022), «Мовні інновації російсько-української війни 2022 року», *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*, № 2 (32), с. 10. URL: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.32.02>.

¹⁰ Даниленко, В. (2023), «Неологізми в мережевих виданнях України доби незалежності», *Український інформаційний простір*, 1(11), с. 61.

¹¹ Ukrainer (2022), «Поштові марки як креативна зброя». URL: <https://www.ukrainer.net/marky-zbroia/> (дата перегляду: 04.01.2026).

¹² Вусик, Г. Л. і Павлик, Н. В. (2022), «Неологізми як мовне відображення російсько-української війни 2022 року», *Закарпатські філологічні студії*, 1 (23), с. 55.

дальності. Вона стала головною темою розмов, яка водночас і солідаризує суспільство навколо ідеї захисту, і створює зони напруги через страх перед невідомим та зміну звичного способу життя.

У лінгвістичному плані слово набуло величезної кількості когнітивних відтінків та похідних. Ми говоримо про «мобілізацію економіки», «мобілізацію зусиль», але найчастіше – про мобілізацію як процес, що обріс складними епітетами: *справедлива, лагідна, неминуча*. Слово стало ядром великого дискурсивного поля, де кожна зміна префікса чи контексту змінює сприйняття державної політики.

У соціальних процесах «мобілізація» стала каталізатором глибокої дискусії про суспільний договір. Вона порушила питання прав і обов'язків, справедливості бронювання та рівності всіх перед законом. Цей процес виявив як неймовірну здатність українців до самоорганізації¹³, так і складні внутрішні конфлікти, з якими державі доводиться працювати через комунікацію та зміну законодавства.

Як об'єкт дослідження, це слово дає змогу реконструювати трансформацію від волонтерського пориву до системної державної примусовості. Воно відображає перехід війни у затяжну фазу, де романтика перших днів змінилася прагматичною та важкою необхідністю. Це слово-дзеркало, в якому відображається дорослішання нації, що усвідомлює ціну власного виживання. «Мобілізація» стала маркером напруженого суспільного діалогу між потребами держави та особистими межами людини. У цей самий період у низці європейських країн словами року ставали поняття, пов'язані з інфляцією, вартістю життя чи штучним інтелектом, що підкреслює відмінність українського досвіду.

У 2024 р. у публічному дискурсі з'явився неологізм **«бусифікація»**, що став словом цього року, який виник у розмовному середовищі та швидко набув поширення в соціальних мережах і медіа. Слово походить від сленгового означення мікроавтобуса («бус») і позначає примусове або раптове затримання чоловіків для вручення повісток. З погляду мови, «бусифікація» є класичним прикладом креативного словотвору (база «бус» + суфікс «-ізація»). Використання такої моделі додає поняттю іронічного, але трагічного забарвлення. Це слово дає змогу коротко і влучно назвати складний соціальний феномен, який раніше потребував цілих речень для опису, тим самим закріплюючи його в щоденному вжитку та медіапросторі.

У заголовках новин і публіцистиці його часто використовували як емоційно забарвлений маркер соціальної напруги. Це неологізм, який виник як реакція на гострі суперечності в методах мобілізації. У суспільстві це слово стало символом страху та критики дій ТЦК, втілюючи в собі образ примусового затримання людей на вулицях. Воно маркує зону конфлікту між державною необхідністю поповнення війська та індивідуальною свободою¹⁴, стаючи виразником соціального протесту та емпатії.

У соціальних процесах поява цього терміна свідчить про кризу довіри до державних інституцій. Коли в народі народжується подібне слово, це сигнал про те, що методи комунікації або виконання законів потребують негайного коригування. З соціолінгвістичного погляду це слово є маркером травми. Воно фіксує складний період, коли суспільство змушене шукати баланс між виживанням держави та по-

¹³ Базик, Р. Р. (2024), «Роль соціальних медіа як інструменту поширення пропаганди та їх вплив на політичну активність суспільства», *Політик*, № 4, с. 22.

¹⁴ Там само, с. 21–22.

вагою до особистості. Те, що воно стало «словом року», вказує на його неймовірну значущість: це не просто опис дії, а концентрована емоція страху, несправедливості та суспільного напруження.

«Бусифікація» є показовим прикладом того, як неологізми війни фіксують не лише події, а й ставлення суспільства до них. Це слово має яскраво виражену оцінну конотацію й сигналізує про кризу довіри між громадянами та інституціями. У міжнародному контексті 2024 р. словами року в інших країнах нерідко ставали терміни, пов'язані з особистими викликами (*brain rot* – гниття мозку; *brat* – гедоністичний стиль життя; *manifest* – вірити і уявляти, що бажане стане реальним), що ще раз підкреслило асиметрію соціальних реальностей.

У 2025 р. ключовою лексемою публічного простору є «переговори». Це слово не є новим, однак у воєнному контексті воно набуває надзвичайної смислової напруги. У медіа «переговори» вживають з уточненнями, застереженнями й оцінками, часто супроводжують емоційно маркованими означеннями: *важкі, складні, небезпечні, неприйнятні*. Семантична трансформація слова «переговори» у 2025 р. відображає втому суспільства, водночас – його обережну надію. У сучасному дискурсі ця лексема репрезентує амбівалентний семантичний комплекс, у межах якого співіснують очікування мирного врегулювання та побоювання можливих поступок, що сприймаються як загроза капітуляції. У суспільстві воно викликає неоднозначну реакцію: для когось це єдиний шлях до припинення вогню та збереження життів, для інших – синонім зради («договорняків») та відмови від територій. Воно стало найчутливішою точкою в обговоренні майбутнього України.

У мовному житті «переговори» обросли системою евфемізмів та «червоних ліній». Політики та журналісти ретельно добирають слова: «дипломатичне врегулювання», «формула миру», «саміт», уникаючи простого слова «мир», якщо воно не передбачає перемоги¹⁵. Мова навколо цього терміна стає дедалі більш дипломатичною та обережною, оскільки будь-яке необережне формулювання може викликати соціальний вибух.

У соціальних процесах це слово вказує на втому суспільства та пошук виходу з ситуації. Воно стимулює дискусії про те, що саме можна вважати перемогою і якими можуть бути компроміси. Це процес переосмислення національних цілей у довгій перспективі, де «переговори» виступають не як слабкість, а як складний інструмент боротьби на іншому, політичному фронті.

Для аналізу мовної картини світу «переговори» як слово року демонструють перехід від мови сили до мови дипломатії. Якщо у 2022 р. домінував «корабель», то зараз суспільство змушене працювати з категоріями міжнародного права, гарантій безпеки та складних геополітичних розкладів. Це слово фіксує етап війни, де інтелектуальна та дипломатична робота стають такими ж важливими, як і військова.

На відміну від багатьох країн, в яких слова року пов'язані з розвитком, інноваціями або політичною поляризацією, в Україні ця лексема концентрує екзистенційне питання виживання та справедливості. Таким чином, українські слова року дедалі більше стають словами морального вибору.

¹⁵ Ющишина, Л. О. (2025), «Роль культурного контексту у формуванні переговорної стратегії в міжнародному середовищі», *Сучасний стан та перспективи розвитку науки, освіти і технологій*, ЦФЕНД, с. 25.

Отже, аналіз слів року в Україні за 2022–2025 рр. переконливо демонструє, що вони функціонують як мовні маркери соціальних трансформацій, фіксуючи ключові етапи війни, зміни суспільних настроїв і колективного досвіду. Порівняння з іншими країнами засвідчує унікальність українського мовного простору, в якому слово року стає не просто лексемою, а символом епохи, інструментом пам'яті та формою мовного спротиву.

5. Результати дослідження

У ході дослідження встановлено, що слова року в Україні у 2022–2025 рр. чітко пов'язані з ключовими подіями суспільно-політичного життя та відображають еволюцію колективних настроїв у воєнний період. Кожна з проаналізованих лексем виникла або набула статусу домінантної у прямому зв'язку з актуальними подіями відповідного року, що підтверджує їхню функцію як мовних маркерів соціальних трансформацій.

Контекстуальний аналіз медіатекстів засвідчив стабільно високу частотність уживання слів року в новинному, аналітичному та публіцистичному дискурсі. Порівняння з практиками визначення слів року в інших країнах показало, що українські лексичні доміанти цього періоду суттєво відрізняються за змістом і функціями, оскільки фокусуються не на загальноцивілізаційних трендах, а на досвіді війни, виживання та морального вибору.

6. Висновки

Аналіз слів року в Україні за період 2022–2025 років засвідчив, що кожна з обраних лексем, які стали словами року в Україні, безпосередньо корелює з ключовими суспільно-політичними подіями відповідного періоду та відображає зміну домінантних соціальних настроїв. Формула «руській воєнний корабель, іді на...» у 2022 році функціонувала як мовний символ спротиву та національної консолідації; «мобілізація» у 2023 році зафіксувала напружений суспільний діалог між воєнною необхідністю й особистими межами громадян; неологізм «бусифікація» у 2024 році став маркером соціальної тривоги та кризи довіри; «переговори» у 2025 році відобразили семантичний зсув від мобілізаційної риторики до дискурсу втоми, обережних очікувань і морального вибору.

Усі розглянуті слова року демонструють виразну емоційно-оцінну насиченість, активну семантичну трансформацію та високу частотність у медійному дискурсі, що дає змогу розглядати їх як повноцінні мовні маркери соціальних трансформацій. Їхнє походження – від спонтанного вислову до розмовного неологізму чи перекладеного нейтрального терміна – підтверджує здатність української мови оперативно реагувати на кризові події і закріплювати колективний досвід у лексичних формах.

Порівняння з практиками визначення слів року в інших країнах засвідчує принципову відмінність українського мовного простору аналізованого періоду: якщо в міжнародному контексті домінують слова, пов'язані з економічними, технологічними, соціальними та екологічними викликами, то в Україні слова року концентрують екзистенційні смисли війни, спротиву та виживання. Завдяки цьому можна зробити висновок, що феномен слова року в українському контексті 2022–2025 років виконує не лише номінативну, а й символічну, консолідаційну та меморіальну функції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Ukrainer* (2022), «Поштові марки як креативна зброя». URL: <https://www.ukrainer.net/marky-zbroia/> (дата перегляду: 06.01.2026).
2. Базик, Р. Р. (2024), «Роль соціальних медіа як інструменту поширення пропаганди та їх вплив на політичну активність суспільства», *Політикус*, № 4, с. 16–23.
3. Богомолець-Бараш, О. М. (2019), «Слова року в українській літературній мові XXI століття як репрезентанти змін у мовній картині світу українців», *Studia Linguistica*, XIV, 14, с. 32–49.
4. Візниця, Ю. (2022), «Номінації «Слова року»: маркер дискурсивних тенденцій в медіапросторі», *Scientific Collection «InterConf+»*, (19), с. 371–377. Doi: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2022.040>
5. Вусик, Г. Л. і Павлик, Н. В. (2022), «Неологізми як мовне відображення російсько-української війни 2022 року», *Закарпатські філологічні студії*, 1 (23), с. 52–57.
6. Герасименко, О. Ю. і Кобзарь, С. С. (2024), «Неологізми російсько-української війни: аналіз та специфіка використання», *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, (209), с. 82–86.
7. Гриценко, С. (2022), «Мовні інновації російсько-української війни 2022 року», *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*, № 2 (32), с. 9–13. Doi: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.32.02>
8. Даниленко, В. (2023), «Неологізми в мережевих виданнях України доби незалежності», *Український інформаційний простір*, 1(11), с. 149–162.
9. Дем'янчук, Ю. І. (2025), «Лексичний фронт. Новітні неологізми –віддзеркалення сучасної російсько-української війни», *Мова – кордон національної безпеки*, с. 184–188.
10. Кирилук, О. (2018), «Суспільно-політичні неологізми як віддзеркалення мовної картини воєнного протистояння», *Наукові записки НаУКМА. Мовознавство*, 1, с. 58–62. Doi: <https://doi.org/10.18523/2616-8502.2018.58-62> (дата звернення: 06.01.2026).
11. Ладоня, К. Ю. (2018), «Неологізми в українській мові: сутність, визначення, принципи класифікації та функціонування», *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: філологія*, (36), с. 38–40.
12. *Мислово* (2025), «Слово року–2025». URL: https://myslovo.com/?page_id=4634 (дата перегляду: 06.01.2026).
13. Ющишина, Л. О. (2025), «Роль культурного контексту у формуванні переговорної стратегії в міжнародному середовищі», *Сучасний стан та перспективи розвитку науки, освіти і технологій*, ЦФЕНД, с. 24–25.

REFERENCES

1. Bazyk, R. R. (2024), “The role of social media as a tool for disseminating propaganda and their impact on the political activity of society”, *Politicus*, (4), p. 16–23.
2. Bohomolets-Barash, O. M. (2019), “Word of the year” in the ukrainian literary language of the 21st century as representatives of changes in the language image of the world of ukrainians”, “*Studia Linguistica*”, XIV, 14, p. 32–49.

3. Danylenko, V. (2023), “Neologisms in online publications of Ukraine during the period of independence”, *Ukrainian Information Space*, 1(11), p. 149–162.
4. Demyanchuk, Y. I. (2025), “Lexical Front. New Neologisms as a Reflection of the Current Russo-Ukrainian War”, *Mova – kordon natsionalnoi bezpeky*, pp. 184–188.
5. Herasymenko, O. Yu., & Kobzar, S. S. (2024), “Neologisms of the Russian–Ukrainian war: Analysis and usage specifics”, *Naukovi zapysky. Series: Philological Sciences*, (209), p. 82–86.
6. Hrytsenko, S. (2022), “Linguistic innovations of the russo-ukrainian war of 2022”, *Bulletin of Kyiv National Taras Shevchenko University. Literary Studies. Linguistics. Folklore Studies*, № 2 (32), p. 9–13. Doi: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2022.32.02>
7. Kyryliuk, O. (2018), “Socio-political neologisms as a reflection of the linguistic picture of military confrontation”, *Scientific Notes of NaUKMA. Linguistics*, 1, p. 58–62. Doi: <https://doi.org/10.18523/2616-8502.2018.58-62> (accessed 6 January 2026).
8. Ladonya, K. Y. (2018), “Neologisms in the Ukrainian language: essence, definition, principles of classification and functioning”, *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*, p. 38–40.
9. Myslovo (2026), “Slova roku–2025”. URL: https://myslovo.com/?page_id=4634 (accessed 6 January 2026).
10. *Ukrainer* (2022), “Postage stamps as a creative weapon”. URL: <https://www.ukrainer.net/marky-zbroia/> (accessed 6 January 2026).
11. Viznytsia, Y. (2022), “Nominations of “Word of the year”: a marker of discursive tendencies in the media space”, *InterConf*, (99), p. 371–377. Doi: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2022.040>
12. Vusyk, H. L., & Pavlyk, N. V. (2022), “Neologisms as a linguistic reflection of the Russo-Ukrainian war of 2022”, *Transcarpathian Philological Studies*, 1 (23), p. 52–57.
13. Yushchyshyna, L. O. (2025), “The role of cultural context in shaping negotiation strategies in the international environment”. In *Current state and prospects for the development of science, education, and technology*, p. 24–25.

WORD OF THE YEAR IN UKRAINE (2022–2025): LANGUAGE MARKERS OF SOCIAL TRANSFORMATIONS

Nataliya Bilovska

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine
e-mail: Nataliya.Bilovska@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6902-1534>*

The emergence of new words or changed meaning of existing ones are important indicators of social transformations, political changes and cultural processes. Over the last few years, in Ukraine there is observed the active formation of vocabulary that reflects social, political and economic changes taking place in society, in particular the Russian-Ukrainian war and Russia's full-scale invasion in February 2022. This article is devoted to the analysis of linguistic markers of social change reflected in the Word of the Year in Ukraine for the period from 2022 to 2025. Studying the meaning of the word of the year is becoming increasingly relevant in research, as it allows not only to record linguistic innovations, but also to understand key social trends and transformations.

Word of the Year 2022 – “*ruskij woiennyj korabl, idi na...*” – became a symbol of national resistance and self-assertion. In 2023, the main linguistic marker was the word “mobilization” which reflected the state of social tension and military reality. The year 2024 was marked by the emergence of the neologism “*busificazia*” – a critical assessment of forced mobilization as an administrative and legal problem. In 2025, the term “negotiation” was chosen, whose popularity was due to political changes in the United States and the first direct contacts between Ukraine and Russia in a long time. The analysed words not only record linguistic facts, but also function as a mirror of collective consciousness, serving as indicators of identity, resistance, adaptation and reinterpretation of national experience.

The article offers an interpretation of the word of the year as a phenomenon that combines linguistic innovation with social reflection. Words related to mobilization and war attest to collective resistance and national cohesiveness. At the same time, terms describing cultural phenomena indicate society's adaptation to new realities. An analysis of the word of the year for the period from 2022 leads to the conclusion that language is a sensitive indicator of social changes. The choice of word of the year reflects not only linguistic trends, but also the profound social transformations taking place in Ukraine in wartime and constant challenges.

Keywords: word of the year; linguistic changes; sociolinguistics; war; neologisms; interactive stylistics.

Отримано редакцією видання / Received: 12.01.2026

Прорецензовано / Revised: 13.01.2026

Схвалено до друку / Accepted: 13.01.2026

Опубліковано на сайті видання / Published on the publication's website: 07.02.2026